

ԱՌ ՔՈՅՐՆ ԻՄ ՍԻՐԵՑԵԱՆ Ա. Հ. ՎԱՐԴՈՒՀԻ.

Ձերնադ քան յանուան արդեամբ Վարդուհի
Դու յերկնից տըւար ծընունդ յաշխարհի .
Ո՞ր քեզ վայելուչ գեղ զըւարթ յերկրե
Քում ձոխ պատկերին ի կըշիռ իշխե :

Երկնից ոչ այնպէս ի բոյս աստեղաց
Նազե տիրուհին ձեմ ի լուսապանծ,
Որպիսի սիրուն յօրիորդաց պար
Դու գեղածիծաղ փայլես լուսափառ :

Վարդամատն ան քեւ արշալուստոյն ծիր
Քընքուշ քում տեսեան պատկեր ե պատիր .
Յաջացդ ի նըշոյլ աղու փայլ ակունք
Կըրկին գերդ շողան պայծառ արեգունք :

Ո՞ր այն կարմրերփեան վարդ վառեալ գոհար
Այտիցդ ամօթեա՞ծ էլանե պայքար .
Ո՞ր շուշան սպիտակ կարնաբուխն ի բոյր
Լանջացդ ի պայծառ ջըշիկնի մարուր :

Այգուն ոչ այնպէս ի շաղ մարգարիտ
Համասպրամ շողայ յասմիկ եւ յակինք ,

Քան շնորհաց ամբիժ զըգուեալ դու ի գիրկ
Շողշողես փափկիկ, Կուսան գեղեցիկ :

Ձիւնաբոյր գուլամբդ ոսկեփայլ փարեալ
Քեւ փունջ փունջ վարսից դեղձան հիւսք ի ծալ,
Քաղցրայուր ի սոյլ սաւառնե մինջ սիր
Հոյլ ի հոյլ խարտեաշ խայտան խոպոպիք :

Թե դեմք ի ժըպիտ պարգես սիրալիք
Աչք ամեն յաւար քեզ կան ի յակճիռ .
Սիրտք ամեն ան քեզ՝ երբ նըռան կամարք
Երկրերբի շարժես շըքանց մանիշակ :

Ո՞ր այն տարփելի արփույն արդեօր հիռ
Երջանիկ քո գէշս էտես ան երկիր .
Նըշոյլ որ բըբացդ էշ նախկին յողշոյն
Բիւրուց գոյր ընտրեալ յաստեղաց ողշոյն :

Քում գիրկ պատկերին յակնախըտիդ գեղ
Մեր միտք ի գարմանս, Ձուարբունք պակեանվեմ .
Ըզրեն ցարդ յերկբայս ծըփելով յերկմիտ,
Մէր քե նոցին պար քեւ պարծի ճշգրիտ :

Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն Ք Ե Ի Ր Ո Պ Ա Յ

ԱՊԱՐԱՆՔ ՔԱՂԱՔԻՆ Ի ՓԱՐԻՉ.

Ապարանք քաղաքի կամ օթել ՏԸ ՎԻՐ քսուած
պալատը Փարիզու այն հոջակաւոր շենքն է , որ
ամեն ատեն քե հասարակաց ուրախութեանց ու
հանդեսներու եւ քե քաղաքական յեղափոխու-
րեանց կեդրոն ու հանդիսարան եղած է . հոն կա-
տարուած են ու կրկատարուին աշխարհիս ամե-
նեն փառաւոր ու բազմաձախ հանդեսները . ան-
կեց հրատարակուած են միշտ Գաղղիոյ հին տե-
րութեանց կործանումն ու նորերուն հետգնետե
կանգնումը , եւ անոր առջեւ զլիատուած են
բազմաթիւ ջարագործներ ու նաեւ անմեղ ան-
ձինք :

Այս շենքին հիմնարկութեան առաջին քարը
ձգեց 1553ին յուլիսի 15ին վաճառականաց
տեսուչը Պետրոս Նիել : Հազիւ գետնէն քիչ մը
բարձրացեր էր , 1549ին Հենրիկոս Բ բազաւորը
Դոմինիկոս Պոքքատորոյ կամ Քորբոնէ ըսուած

ճարտարապետին յորդորանօքը սկսուած գորացի
ձեւը փոխեց , ու անոր յանձնեց որ նոր ոճով
առաջ տանի շենքը , որ 1605ին Հենրիկոս չոր-
րորդին բազաւորութեան ժամանակը լմնցաւ :

Ինչպէս որ հիմնարկութենէն ալ կերեալ , այս
շենքը վաճառականաց տեսուչներուն ժողովա-
րան ըլլալու համար սկսեր էր . բայց լմնցաւ
չլմնցաւ՝ վախճանը փոխուեցաւ ու Փարիզու
քաղաքապետին (prefet de la Seine) բնակարան ,
եւ քաղաքական հանդեսներու եւ խրախճանական
հացկերոյքներու տեղ եղաւ : Որովհետեւ սրահները
բաւական ընդարձակ չէին , ամեն անգամ որ մեծ
հանդես մը կըլլար , հարկ էր շատ ծախքով առ
ժամանակեալ կտորներ աւելցնել քովն ու հան-
դեսէն ետքը փլցնել . ասանկով Նափոյէտնի կայ-
սերութեան հանդեսներէն մինչեւ Լուի-Ֆիլիպ
բազաւորին որդւոյն Յուլեանի դքսին հարսանիքը

ուր ու կես միլիոն ֆրանքեն աւելի զնացեր է այս ցուցակին համեմատ .

Օծման նափույտների 1,745,646 ֆր.

Հարսանեաց նորին ընդ Մա-

Օծման Կարողութի տասնե-
րորդի

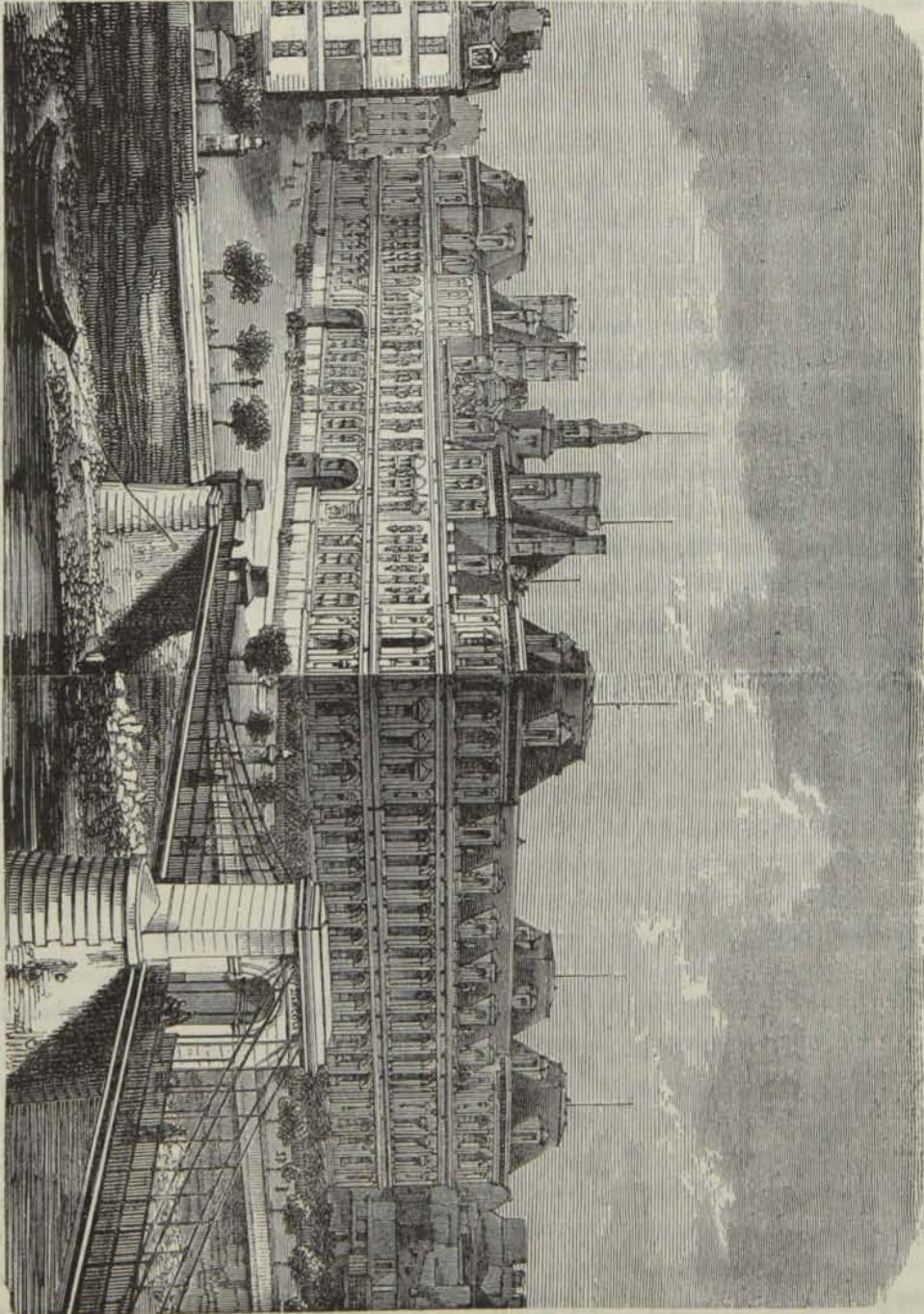
1,164,000 ֆր.

Հարսանեաց Օուլեանի դքսին.

878,613 »

Համագումար 8,527,191 ֆր.

Մանկավարժական դպրոց

բիամու Լուիզայ 2,670,952 ֆր.

Ծննդեան քաղաւորին Հոռո-
մայ 600,000 »

Մկրտուրեան Պորտույի դքսին. 668,000 »

Եւ որովհետեւ հանդեսներուն այս ստակը քա-
ղաքը կը վճարէր, Փարիզու քաղաքական խոր-
հուրդը (conseil municipal) 1856ին մտածեց որ ամեն
անգամ այսպիսի աւելորդ ծախքերը քաղաքին

վրայ չծանրացրելու համար, քաղաքը մեկ անգամով 6,959,818 ֆր. տայ, անով պալատին չորս կողմի տները գնուին ու երկու կողմը մեկ մեկ բեւեր երկնցուին : Յաջորդ տարին շենքը սկսաւ, 1841ին լմնցաւ, եւ 15 միլիոն ֆրանքէն աւելի գնաց :

Բայց ամեն սրահներն ու մեծ դահլիճները բոլորովին նկարուած ու զարդարուած չէին . այն ալ Հասարակապետութիւնը 1849ին սկսաւ, ու 1853ին աւարտեց :

Պալատին դրսի տեսքին նայողը չկրնար ներսի փառաւորութիւնը հասկընալ . կահ կարասիքն ալ այնպէս շքեղ, ռսկեհումուն ու մեծագին են որ կայսերական պալատիններն անգամ անոնց չեն հասնիր : Շքեղագարդ դահլիճներն ու սրահներն են դահլիճ Գահոյից (salle du trône), Կամարակապ դահլիճ (salle aux arcades), դահլիճ Կայսեր (salle de l'Empereur), Դեղին, Կապոյտ եւ Զոդիակոսի սրահները (les salons jaune, bleu et du zodiaque), մեծ Հանդիսարանը (la grande galerie des fêtes), Արուեստից երկու սրահները (salons des arts), Կարիատեանց դահլիճը (la salle des Cariatides), սրահ Խաղաղութեան (salon de la paix), եւ վաճառակա-

նաց Տեսուչներուն երկու սրահները (les salons des prevôts).

Գահոյից դահլիճն մեջ կրկատարուին պաշտօնական հացկերոյքները . շատ անգամ մինչեւ երկու հարիւրի կրհասնի հրաւիրելոց բիւր, եւ տասուերկու մեծամեծ հարիւրաստեղն ջահեր լուսապայծառ կըզարդարեն բազմաձախ ու բազմախորտիկ սեղանները :

Որոնք որ Եւրոպայի արքունիքը տրուած երեկոյեան շքեղ պարահանդէսներու ներկայ գտնուեր ու Փարիզու թիւ տը Վիլիեր տեսեր են, կըվկայեն որ ասորը ամենեւն մեծահանդէսն ու գերագանցն է, եւ մինչեւ որ մեկը աչքովը չտեսնէ չկրնար հասկընալ կրսեն : Այնպիսի հանդէսներու ատեն հոն եղողը ինքզինքը լուսոյ ու ջրոյ հեղեղներու մեջ կըգտնէ, յորս չորս հազարէն աւելի անձինք ալիքներու պէս վեր վար կըծփան :

Այս պարահանդէսները ամեն ձմեռ երկու երեք անգամ կրկատարուին . բայց երբոր քաղաւոր մրկամ արքայազն իշխան մը գայ, ի պատիւ նորա ուրիշ որ եւ իցէ եղանակին ալ կըլլայ, ինչպէս որ ամսոյս 6ին Վսեմափառ Կոստանդին Մեծ Դքսին համար եղաւ :

ԿԵՆՅԱՂՕԳՈՒՏ ԲԱՆԻ

Զ Ո Ւ Ր .

(Շարայարութիւն. Տես, էջ 68. 91.)

Հիմա կըմնայ ցուցնել քէ ջուրն ինչո՞վ բաղադրուած է, ո՞րք են անոր բաղադրիչ մաստեղքը, եւ ի՞նչ յատկութիւններ ունին :

Երկու օդանման մարմիններ կամ կազեր կան՝ գոր քաջ ճանաչէն բնայոյժք, եւ բրուածին (oxygène) ու ջրածին (hydrogène) կանուանեն . այս երկու կազերէ ձեւացած է մեր խմած ու տեսած ջուրը :

Օդոյն վրայ խօսած ժամանակնիս երկայն կըխօսինքնաւ բրուածնին գլխաւոր յատկութեանցը վրայ . հոս ջրածնին վրայ գիտնալու բաները միայն ըսենք : Կազերէն շատերուն պէս ջրածնին ալ անգոյն, անտեսանելի օդ մի է, եւ գուտ անխառն եղած ատենը ոչ համ ունի եւ ոչ հոտ . բայց սովորական կերպով շինուածը միշտ մեջը անմաքուր

օտար նիւթեր կուեննայ, եւ անով է որ անախորժ կըհոտի : Ո՞վ որ լուսաւորութեան կազի ճաքած խողովակի մը հանդիպեր է՝ գիտէ այս հոտին սրջափ անախորժ ըլլալը :

Նիւթական գոյացութեանց մեջ ամենեւն քերելը ջրածնին է ըսինք . ասիկայ մեր ծծած օդէն տասնըորս անգամ աւելի քերել է . այս պատճառաւ է որ անով կըլեցընեն օդապարիկ գունտերը, եւ օդէն շատ աւելի քերել ըլլալով՝ օդապարիկն անոր մեջ կըբարձրանայ կըբոցի :

Բնութեան մեջ եղած ամենեւն աւելի դիւրավառ մարմիններէն մեկն է ջրածինը . տոգոյն, կապոյտ ու աղօտ է բոցը, եւ ջերմութիւնը խիստ սաստիկ :

Թէ որ հաստկեկ ապակիէ ամանի մը մեջ